

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	2
2	SOLIDARITEIT JA, BLANCO CHEQUE NEEN!	5
3	DE ABAFIM-STUDIE	6
3.1	OMVANG VAN DE GELDSTROMEN.....	6
3.2	DE GELDSTROMEN IN DE TOEKOMST	9
4	VRAGEN ROND DE UITGAVEN IN DE SOCIALE ZEKERHEIDSSECTOREN	10
4.1	GENEESKUNDIGE PRESTATIES	10
4.2	ARBEIDSONGESCHIKTHEID.....	11
4.3	KINDERBIJSLAGEN	11
4.4	PENSIOENEN.....	11
4.5	WERKLOOSHEIDSVERGOEDINGEN	12
4.6	BESLUIT	12
5	PLEIDOOI VOOR EEN INTEGRALE VLAAMSE GEZONDHEIDSZORG	13
6	DE ONTGROENING: PLEIDOOI VOOR EEN INTEGRAAL VLAAMS GEZINSBELEID	17
7	DE ARBEIDSMARKT: PLEIDOOI VOOR EEN INTEGRAAL VLAAMS TEWERKSTELLINGSBELEID	18
8	DE VERGRIJZING: PLEIDOOI VOOR EEN VLAAMS BELEID OM DE MAAT- SCHAPPELIJK-SOCIALE UITDAGING VAN DE TOEKOMST AAN TE GAAN.	21
9	BIJKOMENDE FINANCIËLE MOGELIJKHEDEN VAN EEN VLAAMSE SOCIALE ZEKERHEID	24
10	ALGEMEEN BESLUIT	26

April 2006

Auteur: Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid (AK-VSZ)

Verantwoordelijke uitgever:

Gui Celen, Voorzitter Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid

Contact persoon:

Erik Stoffelen, Secretaris Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid

Hoogstratenplein 1, 2800 Mechelen

erik.stoffelen@vnz.be

Webstek:

www.akvsz.org

1 Inleiding

Het koninkrijk België is 'opgericht' in 1830 als een unitaire en strikt centraal geleide staat. Dit is zo gebleven tot 35 jaar geleden. Na een lange reeks nieuwe wetten en vijf opeenvolgende staatshervormingen is men tenslotte gekomen tot de huidige federale structuur waarin het land wordt ingedeeld in drie gewesten (Vlaanderen, Wallonië en Brussel) en drie gemeenschappen (de Vlaamse, de Franse en de Duitse). In Vlaanderen vallen het gewest en de gemeenschap samen onder één politiek en administratief bestuur.

Er is echter een overkoepelende federale structuur overeind gebleven die nog zeer vele en belangrijke bevoegdheden heeft behouden o.a. het grootste deel van de fiscaliteit evenals de organisatie en financiering van de Sociale Zekerheid. Het is duidelijk dat deze structuur buitengewoon ingewikkeld is en de goede werking ervan vaak wordt gehinderd door de onduidelijkheid in de bepaling van de diverse bevoegdheden van al die verschillende bestuursniveaus.

Bovendien zijn er sinds meerdere decennia zeer grote geldstromen van het Vlaamse naar de twee andere gewesten op gang gekomen. Een fenomeen dat in veel federaal georganiseerde landen bestaat, dat in België echter al 40 jaar nauwkeurig werd in kaart gebracht, steeds in dezelfde richting en altijd maar omvangrijker... . Daarenboven is er wettelijk geen enkele beperking voorzien in de omvang en tijdsduur van deze permanente financiële aderlating voor Vlaanderen. Geldstromen van Vlaanderen naar Wallonië zijn evenwel geen nieuw gegeven: ze bestaan reeds sinds 1830, zoals werd aangetoond in een niet weerlegde studie van prof. Juul Hannes.

In 2003 bedragen deze transfers op jaarbasis en voor zover gedocumenteerd ongeveer 10,12 miljard EUR of 6,46% van het Vlaamse primaire inkomen, te dragen door een relatief kleine bevolking van 6 miljoen mensen. Dit is 1.687 EUR per Vlaming per jaar. Volgens de gegevens waarover wij beschikken is dit een absoluut wereldrecord! Meer actuele documenten en cijfers tonen zelfs transferbedragen die nog groter zijn.

Het Aktiekomitee voor een Vlaamse Sociale Zekerheid of AK-VSZ werd in 1995 opgericht om het standpunt van het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen (O.V.V. zie www.ovv.info): “*Sociale Zekerheid: een bevoegdheid van Vlaanderen en Wallonië*” actiegericht op de politieke agenda te plaatsen en te integreren in het maatschappelijke debat. De Sociale Zekerheid is een bij uitstek persoonsgebonden materie en zou dus volgens de logica van de grondwetswijziging van 1980 moeten worden toegekend aan de gemeenschappen.

Het doel van het AK-VSZ is argumenten aan te brengen waarom de unitaire Belgische Sociale Zekerheid moet worden gesplitst en toegewezen aan de Vlaamse en de Franse Gemeenschap (‘communautarisering’). Het AK-VSZ wil dus dat de volledige Sociale Zekerheid, die 37% uitmaakt van de totale geldtransfers, wordt overgedragen naar de beide grote gemeenschappen. Dit blijft de centrale doelstelling van het Aktiekomitee. Deze stelling steunt op eerder ingenomen standpunten en op geactualiseerde gegevens.

De argumenten van het AK-VSZ zijn doordacht en bestudeerd:

1. De mogelijkheid wordt gecreëerd dat de beide gemeenschappen vrij eigen KLEMTONEN kunnen leggen in de vier grote subsectoren van de Sociale Zekerheid:
  - de gezondheidszorgen
  - de gezinsbijslagen
  - de pensioenen
  - de werkloosheidsvergoedingen

Die verschillende klemtonen komen nu al gedeeltelijk tot uiting in de Vlaams-Waalse uitgavenverschillen voor een aantal aspecten van de vermelde subsectoren. Zo zullen een aantal verschillende noden van de gemeenschappen, die nu door de unitaire structuur van de Sociale Zekerheid niet kunnen worden ingevuld, een oplossing vinden na de communautarisering ervan.

2. Het Sociale Zekerheidsbeleid zal EFFICIENTER zijn:

- a. Nu zijn de gemeenschappen in principe bevoegd voor de gezondheidszorg, doch de federale overheid is bevoegd voor de ziektekosten - en invaliditeitsverzekering.
- b. Nu zijn de gemeenschappen bevoegd voor het gezinsbeleid, doch de federale overheid is bevoegd voor de gezinsbijslagen.
- c. Nu zijn de gemeenschappen bevoegd voor het bejaardenbeleid, doch de federale overheid is bevoegd voor de pensioenen.
- d. Nu zijn de gewesten bevoegd voor economie, arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding, doch de federale overheid is bevoegd voor de werkloosheidsuitkeringen.

Dit alles betekent dat de gemeenschappen nu niet de hefboomen in handen hebben om maatregelen te treffen die voldoen aan de sociale behoeften van hun gemeenschap. Door de Sociale Zekerheid over te hevelen naar de gemeenschappen zullen zij over de noodzakelijke coherente bevoegdheidspakketten beschikken om een veel efficiënter beleid te voeren.

3. De beide gemeenschappen worden zo GERESPONSABILISEERD tot een financieel en maatschappelijk verantwoord beleid. Het ontbreken van die responsabilisering is de oorzaak van de huidige grote geldtransfers via de Sociale Zekerheid van de Vlaamse naar de Franse Gemeenschap. Responsabilisering veronderstelt minstens financiële verantwoordelijkheid van de gemeenschappen voor het beheer van een eigen Sociaal Zekerheidsbudget. De responsabilisering neemt nog toe wanneer de gemeenschappen bovendien verantwoordelijk worden voor de inning van de inkomsten, noodzakelijk om hun Sociale Zekerheidsbeleid te voeren. In die omstandigheden kan de kiezer namelijk pas met volle kennis van zaken een goed beleid belonen en een slecht beleid afstraffen.

2 Solidariteit JA, blanco cheque NEEN!

Solidariteit definiëren wij als gedragen door een aantal ethische en morele principes. Solidariteit verloopt volgens concentrische kringen: het gezin, de gemeente of stad, de volksgemeenschap of deelstaat, de staat, de Europese Unie en de wereld.

Op de vraag of Vlaanderen tot externe solidariteit bereid is, is het antwoord: JA! Dit JA is echter voorwaardelijk, want het is afhankelijk van de al of niet aanwezige principiële gronden.

- ◇ In het Belgische kader is Vlaanderen bereid tot een onderhandelde solidariteit. Deze solidariteit zou de vorm kunnen aannemen van een financieel hulpplan met resultaatsverbintenis en degressief in de tijd. Daar tegenover staat dan echter wel het eerbiedigen van de federale loyaliteit die o.m. moet blijken uit de toepassing van de bestaande taalwetgeving in Brussel en het eerbiedigen van het territorialiteitsbeginsel in de Vlaamse rand rond Brussel en op de ganse taalgrens.

- ◇ In het Europese kader wordt Vlaanderen gezien als rechtstreekse medespeler bij het bepalen van de interstatelijke solidariteit en bij de harmonisering van de sociale wetgeving, aangezien het dan om een eigen bevoegdheid gaat 'in foro externo'.

3 De ABAFIM-studie

ABAFIM maakt deel uit van de Vlaamse Administratie en is verantwoordelijk voor Administratie Budgettering Accounting en Financieel Management.

In opdracht van de vorige Vlaamse Regering hebben deze ambtenaren een studie gemaakt over de financiële transfers tussen de Belgische gewesten, gebaseerd op beschikbare cijfers tot 2003.

Geldtransfers tussen gewesten (bv. A en B) ontstaan wanneer een gewest voor een bepaalde sector niet evenveel ontvangt als het zelf bijdraagt. Indien gewest A minder ontvangt dan het bijdraagt, is er een transfer van gewest A naar gewest B; het transferbedrag is het verschil tussen wat A bijdraagt en wat het ontvangt.

3.1 Omvang van de geldstromen

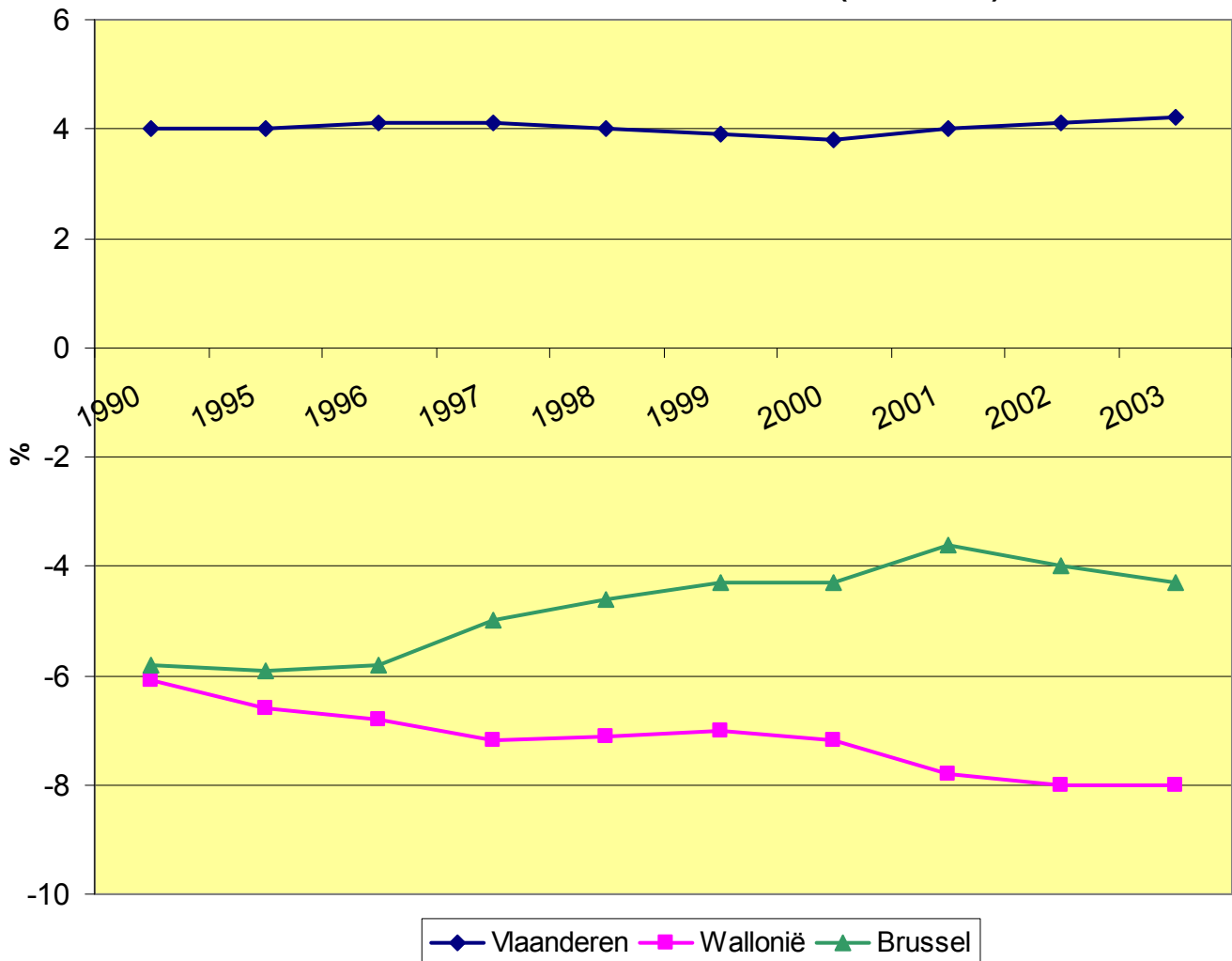
2003	<i>miljard EUR</i>
Via de Sociale Zekerheid	3,74
Via de Federale Overheid	1,52
Via gemeenschappen en gewesten	1,32
SUBTOTAAL:	6,58 (= 4,2% van het Vlaamse Primair Inkomen)

De ABAFIM-studie beperkt zich tot bovenvermelde drie kanalen. Indien de geldstransfers via de afbetaling van de intrestlasten op de staatsschuld worden toegevoegd, komt men tot een totaalbedrag van 10,12 miljard EUR. Dit is 6,46% van het Vlaamse primaire inkomen of 1.687 EUR per Vlaming per jaar!

Een eerste belangrijk besluit is dus dat de tot nog toe steeds in twijfel getrokken transfers niet alleen wel degelijk bestaan, maar beduidend hoger liggen dan tot nog toe werd aangenomen.

Een tweede belangrijk besluit wordt in onderstaande grafiek weergegeven:

Transfers in % van het Primaire Inkomen (1990-2003)

In absolute bedragen nemen de transfers via deze eerste drie kanalen steeds toe. Maar ook in % van het primaire inkomen is er van enige daling geen sprake. Integendeel : sinds het jaar 2000 is er zelfs een toename! Voor de Vlamingen is dit in 2003 een adertaling van 4,2% van hun primaire inkomen. Vier procent is het equivalent van negen dagen gratis werken door de Vlaamse bevolking elk jaar opnieuw! Voor de Walen betekent dit dat ze sinds 1990 een steeds groter deel van hun inkomen van de Vlamingen krijgen. Nu al 8%! Ook het Brusselse Gewest krijgt de laatste jaren steeds meer, nu al 4,3%!

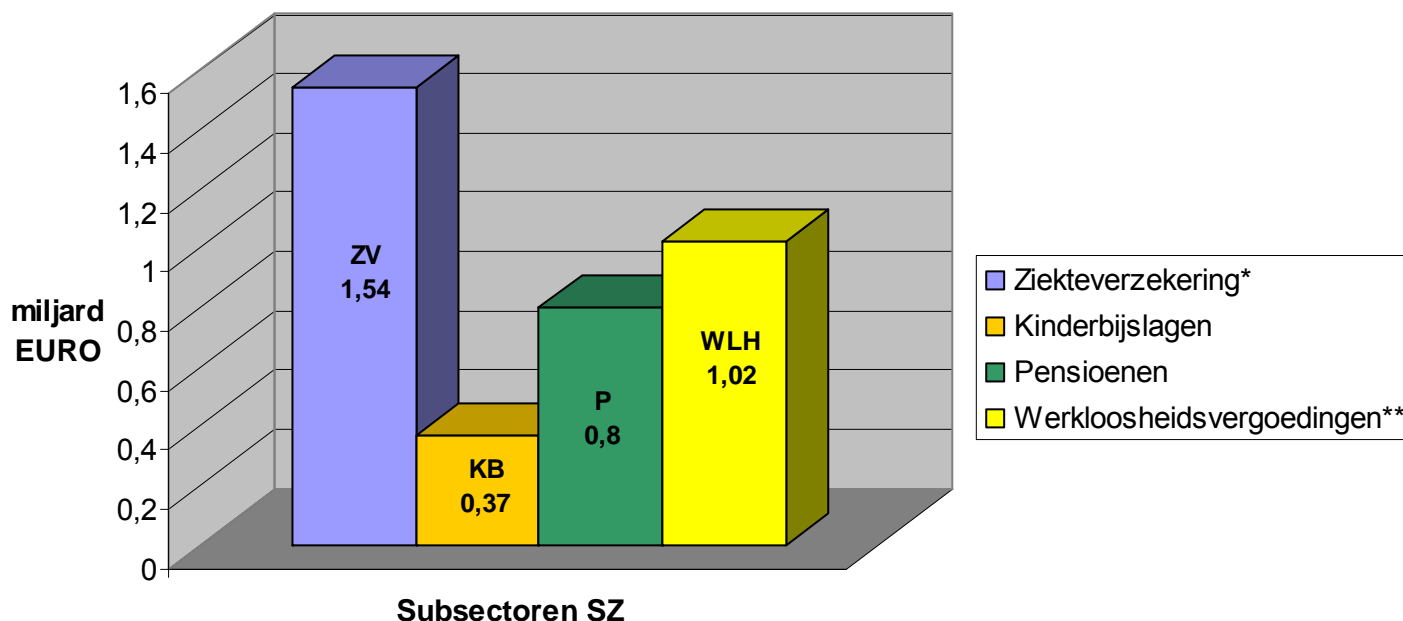
Als derde besluit kan worden gesteld dat de geldtransfers in de Sociale Zekerheid het gevolg zijn van hogere Sociale Zekerheidsinkomsten in Vlaanderen en van globaal hogere Sociale Zekerheidsuitgaven in Wallonië en Brussel. Concreet gaat het voor

Vlaanderen om het verschil tussen wat het bijdraagt en terugkrijgt betreffende Sociale Zekerheid.

De geldtransfers uit Vlaanderen via de subsectoren van de Sociale Zekerheid worden geïllustreerd in de onderstaande grafiek:

**Geldtransfers uit Vlaanderen via de Sociale Zekerheid
in miljard EUR in 2003 (afgeronde getallen)**

* ziekteverzekering, met inbegrip van: invaliditeit, arbeidsongevallen, beroepsziekten en gewaarborgd inkomen.

** werkloosheidsvergoedingen, met inbegrip van: brugpensioenen, loopbaanonderbrekingen en tijdskredieten.

De geldstromen in % van de sociale uitgaven per gewest (in 2003):

	<i>Vlaanderen</i>	<i>Wallonië</i>	<i>Brussel</i>
Gezondheidszorgen	-12	11	33
Kinderbijslagen	-19	16	40
Pensioenen	-9	9	26
Werkloosheid	-25	22	40
TOTAAL in %	-14	12,5	34,5

Dit betekent dat de sociale uitgaven in Wallonië en in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest respectievelijk voor 12,5% en 34,5% door de Vlamingen worden betaald. Dit

betekent eveneens dat de sociale uitgaven in Vlaanderen met 14% zouden kunnen worden verhoogd indien er geen geld naar de andere gewesten zou stromen. Dit is het vierde besluit.

3.2 De geldstromen in de toekomst

De volgende tabel is een simulatie van de geldstromen van Vlaanderen naar de andere gewesten (in miljard EUR):

	2003	2010	2020	2030
Bij ' behoud ' van de werkgelegenheid	6,58	6,40	6,79	7,40
Bij ' nivellering ' van de werkgelegenheid	6,58	4,06	3,02	2,66

Bij status quo van de werkgelegenheid in de drie gewesten neemt de geldstroom nog toe, bij gelijkschakeling van de werkgelegenheid vermindert de geldstroom, maar blijft bestaan! Het sprookje waarin wordt verteld dat de Vlamingen belang hebben bij het behoud van de federale Sociale Zekerheid is dus wel degelijk een sprookje!

4 Vragen rond de uitgaven in de Sociale Zekerheidssectoren

In iedere sector van de Sociale Zekerheid worden een aantal merkwaardige feiten vastgesteld, die op zijn minst vragen oproepen. Waarom zijn de verschillen tussen Vlaanderen en Wallonië zo groot? Hierbij volgen enkele voorbeelden.

4.1 Geneeskundige prestaties

Voor volgende posten zijn de uitgaven in Wallonië duidelijk hoger dan in Vlaanderen:

Dringendheidhonoraria	+28%
Appendixoperatie	
◦ Laboratoriumonderzoekskosten	+58%
◦ Foto's van de borstkas	+100%
◦ Elektrocardiogrammen	+300%
Antibiotica	+30%
Artsen volgens het aantal inwoners	+14%
Geneesmiddelen per hoofd (via officina apotheek)	+24%
Klinische biologie	+20%
Medische beeldvorming	+20%
Preoperatieve onderzoeken	+50%
Inwendige geneeskunde	+26%

Merkwaardig is dat voor chirurgie en anesthesie er geen verschillen zijn! Er zijn ook enkele posten waar de uitgaven in Vlaanderen hoger liggen:

- Thuisverpleging → +21%
- Verpleging in de psychiatrische verzorgingstehuizen en ambulantly beschut wonen → +36%

Dit zijn duidelijke klemtoonverschillen tussen Vlaanderen en Wallonië.

4.2 Arbeidsongeschiktheid

Voor volgende posten zijn de uitgaven in Wallonië duidelijk hoger dan in Vlaanderen:

Betaalde ziektedagen	+11%
Ziektedagen per persoon bij de Post *	+56%
Vergoedingen wegens beroepsziekte	+200%
Uitkeringen wegens invaliditeit werknemers**	+120%
Uitkeringen wegens invaliditeit zelfstandigen**	+25%
Primaire arbeidsongeschiktheid **	+45%

* Komen niet ten laste van de Sociale Zekerheid

** Laatste beschikbare gegevens daterend uit 1979

4.3 Kinderbijslagen

Naast de normale kinderbijslagen zijn er ook nog de verhoogde kinderbijslagen aan de kinderen van werklozen en invaliden. Werkloosheid en invaliditeit zorgen ervoor dat het percentage van de kinderen, die in de categorie 'verhoogde schalen' worden uitbetaald, 90% hoger is in Wallonië dan in Vlaanderen.

4.4 Pensioenen

Waarom gebeurt er een postverificatie voor 14,1% van de Nederlandstalige pensioendossiers en slechts voor 6,71% van de Franstalige?

Waarom heeft Wallonië in verhouding tot de bevolking 28.000 rijksambtenaren extra? Ofwel zijn deze ambtenaren overbodig en dan zijn het duurzame werklozen. Ofwel zijn ze niet overbodig voor Wallonië, maar **waarom** moeten de Vlamingen dan, via de belastingen, 63% van hun wedde, 63% van hun pensioen, 63% van hun ziektekosten, kinderbijslagen, enz. betalen? Alleen al met dit geld kunnen alle pensioenen in Vlaanderen met 4% worden verhoogd!

4.5 Werkloosheidsvergoedingen

De VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) en haar zusterorganisatie in de andere gewesten moeten ieder kwartaal informatie verstrekken aan de RVA (Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening) betreffende de werklozen die 'een beetje stout' zijn geweest (niet aanwezig op de afspraak, geen opleiding volgen, teveel spijbelen, werkaanbiedingen weigeren, enz.).

Nu doet de VDAB dit met een zekere naarstigheid, het Brusselse Gewest met nog meer ijver, maar Wallonië doet helemaal niet mee. Gevolg? De kans op een sanctie voor een Vlaamse werkloze is 15 maal groter dan voor een Waalse werkloze... . Zelfs de minister van buitenlandse zaken vond deze feiten zéér ernstig...

Door vindingrijke lui is ontdekt:

- dat er een transfer is naar Vlaanderen voor de bruggepensioneerden. Inderdaad! Bedrag: 36 miljoen EUR of 0,96% van de transfers in de Sociale Zekerheid.
- dat er een transfer is naar Vlaanderen voor loopbaanonderbrekingen en tijdskrediet! Ook dat is juist! Bedrag: 29 miljoen EUR of 0,78% van de transfers in de Sociale Zekerheid.
- Soms wordt toch nog beweerd dat bovenstaande transfers het ganse systeem in evenwicht zouden brengen en er dus niks aan de hand is.... . Welnu, de transfers uit Vlaanderen naar alle andere werklozen bedragen 1.085 miljoen EUR. Eigenaardig evenwicht...

4.6 Besluit

Wij hebben een aantal feiten op tafel gegooid, en er telkens vragen rond gesteld. Of deze feiten al dan niet objectief of subjectief verklaarbaar zijn, of ze historisch gegroeid of misgroeid zijn, of ze te maken hebben met de nabijheid van de dennenbossen of met de afstand tot de Noordzee, is niet meer relevant. **Wij gunnen de Franstalige landgenoten de Sociale Zekerheid die zij willen en de manier waarop zij het willen. Alleen moeten zij de verantwoordelijkheid nemen voor de financiering ervan.**

5 Pleidooi voor een integrale Vlaamse Gezondheidszorg

De gezondheidszorg met inbegrip van de ziektekostenverzekering wordt best overgedragen aan de Vlaamse en Franse Gemeenschap. Daarvoor bestaan vooreerst **juridische en politieke argumenten**: de Grondwet, de Bijzondere wet van 8 augustus 1980, uitspraken van het Arbitragehof in 1997 en 2000, één van de Resoluties tot staatshervorming van het Vlaamse Parlement op 3 maart 1999, het Vlaamse Regeerakkoord van juli 1999 en de Vlaamse Regeringsverklaring van juli 2004.

Verder hebben beide gemeenschappen het recht om **eigen klemtonen** te leggen in de gezondheidszorg: dat is een tweede argument. Dat de gemeenschappen dat nu al gedeeltelijk doen, kan worden afgeleid uit het feit dat zij verschillende accenten leggen in hun medisch onderwijs en zich verschillend opstellen tegenover de contingentering.

Vlaanderen legt een duidelijk sterkere klemtoon op de preventieve gezondheidszorg dan Wallonië: dat blijkt uit de in Vlaanderen aanwezige structuren (Vlaamse Gezondheidsraad, LOGO'S, Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie...), uit een aantal Vlaamse bestuurlijke opties (de Gezondheidsdoelstellingen, het recente Kaderdecreet betreffende het preventieve gezondheidsbeleid...) en uit meerdere projecten (vaccinatie hepatitis B bij kinderen, vaccinatie meningitis C, borstkankerscreening...), waaraan Vlaanderen meer energie besteedt dan Wallonië.

Vlaanderen past duidelijk meer het echelonneringsprincipe toe dan Wallonië. Dat blijkt uit recente cijfers van Minister R. Demotte: Vlaanderen besteedt 8 % meer uitgaven aan de huisartsgeneeskunde dan Wallonië en omgekeerd besteedt Wallonië 14 % meer uitgaven aan de specialistische geneeskunde dan Vlaanderen. Het "Globaal Medisch Dossier", dat bijgehouden wordt door de huisarts, kent trouwens een veel groter succes in Vlaanderen dan in Wallonië.

Een recente studie van de Christelijke Mutualiteiten leert dat, terwijl de uitgaven voor anesthesie en heelkunde tussen Vlaanderen en Wallonië nagenoeg niet verschillen, Wallonië minstens 15 % meer uitgaven dan Vlaanderen besteedt aan medische beeldvorming, dringendheidhonoraria, farmaca in publieke apotheken, inwendige geneeskunde, klinische biologie, verlossingen en dat Vlaanderen op zijn beurt minstens 15 % meer uitgaven dan Wallonië besteedt aan thuisverpleging, verpleegdagen in de psychiatrische verzorgingstehuizen en ambulantly beschut wonen. Dat wijst op verschillende curatieve opties.

Andere voorbeelden van Vlaams-Waalse verschillen zijn de grotere Vlaamse voorkeur voor daghospitalisaties, het hogere Waalse antibioticagebruik, de hogere Waalse preoperatieve uitgaven die een appendectomie en andere heelkundige ingrepen voorafgaan en het feit dat er in Wallonië per bevolkingseenheid 14 % meer artsen zijn dan in Vlaanderen. Er zijn eveneens aanwijzingen dat het aantal voorgeschreven ziektedagen in sommige sectoren in Wallonië hoger ligt dan in Vlaanderen.

Tenslotte bestaat er in Vlaanderen een duidelijk sterker uitgebouwde huisartsennavorming dan in Wallonië.

Een derde groep argumenten heeft te maken met **efficiëntie**. De huidige gescheiden aanpak van preventief (bevoegdheid van de gemeenschappen) en curatief (bevoegdheid van de federale overheid) beleid mist niet alleen principiële logica, doch leidt concreet tot een incoherente visie en werking (communicatie, taakafspraken, individuele / populatiegebonden zorgverlening...), tot een onevenwichtige financiering (de huidige uitgaven voor curatieve gezondheidszorg zijn in Vlaanderen 103 x groter dan die voor preventieve gezondheidszorg) en is bovendien schadelijk voor de volksgezondheid.

Dat de levensverwachting in Wallonië zowel voor mannen als voor vrouwen korter is dan in Vlaanderen was al langer gekend, doch Professor Chris Vandenbroeke stelde bovendien vast dat dit verband houdt met een hoger Waals sterfterisico in vergelijking met het Vlaamse, op jonge middelbare leeftijd, namelijk tussen 30 en 50 jaar. Daarbij stelde hij de hypothese voorop dat dit verschil te maken heeft met een minder goede

preventie. Die hypothese sluit aan bij de stelling van de Leuvense Cardiologische School die sinds jaren wijst op de relatie tussen de hogere Waalse cardiovasculaire mortaliteit en het hogere verbruik van verzadigde vetzuren en het lager verbruik van poly-onverzadigde vetzuren in de voeding in Wallonië in vergelijking met Vlaanderen. Wallonië heeft er dus alle belang bij om het volledige gezondheidsbeleid in eigen handen te nemen.

Het gemengde (federaal - deelstaten) ziekenhuizenbeleid mist elke cohesie. Nu zijn de gemeenschappen bevoegd voor erkenning van de ziekenhuizen en de gewesten voor de infrastructuurbetoelaging, doch de federale overheid is bevoegd gebleven voor de werkingssubsidies. Door dergelijke regeling wordt een spaarzaam beleid van de gemeenschappen niet gehonoreerd.

Er zijn raakvlakken tussen welzijnszorg, niet-medische zorgverzekering, gezondheidsopvoeding, preventie (gemeenschapsbevoegdheden) en ziektekostenverzekering (federale bevoegdheid); het ware logischer al deze sectoren aan dezelfde overheid toe te vertrouwen.

De huidige plethora van overheden, bevoegd voor gezondheidszorg, is totaal inefficiënt; het is echt lachwekkend dat 9 ministeriële instanties in België te maken hebben met gezondheidsbeleid, daar waar 1 per gemeenschap zou moeten volstaan. Het gemeenschapsniveau is inderdaad het meest efficiënte niveau voor het ganse gezondheidsbeleid wegens bovenvermelde klemtoonverschillen tussen beide gemeenschappen.

Het vierde argument voor de communautarisering van het ganse gezondheidsbeleid is het belang van de **responsabilisering** van beide gemeenschappen tot een zo spaarzaam en rationeel mogelijk beleid. Om over dit belang te kunnen oordelen is een kennis vereist van de geldtransfers uit Vlaanderen naar Wallonië en Brussel in het kader van de ziektekostenverzekering. Die geldtransfers in de ziektekostenverzekering zijn het verschil tussen het aandeel van Vlaanderen in de inkomsten en in de uitgaven. Op basis van cijfers van de KBC enerzijds en van minister Rudy Demotte anderzijds ging het in 2002 om 954,034 miljoen EUR.

Verskillende factoren maken een zo spaarzaam mogelijk gezondheidsbeleid noodzakelijk: de ontgroening, de vergrijzing en de toenemende technische medische mogelijkheden. De eerste factor veroorzaakt op termijn een daling van de inkomsten, de laatste twee factoren brengen een stijging van de uitgaven mee.

Het is voldoende gekend dat de toekenning van financiële verantwoordelijkheid voor de besteding van een bepaald budget, de bedachtzaamheid bij de uitgaven bevordert. De opsplitsing van de middelen voor de ziektekostenverzekering naar beide gemeenschappen toe zou dus al een kostenbesparend effect hebben. Doch de responsabilisering zou nog toenemen wanneer de gemeenschappen bovendien verantwoordelijk zouden worden voor de verwerving van de eigen inkomsten voor die sector.

Hieruit kan worden besloten:

1. Aan argumenten voor de toewijzing van de gezondheidszorgen, met inbegrip van de ziektekostenverzekering, aan beide gemeenschappen ontbreekt het niet.
2. Om die overheveling naar de gemeenschappen te realiseren is een stevig Vlaams politiek front nodig.
3. De beste financiële regeling is dat de gemeenschappen zelf instaan voor de verwerving van de middelen.
4. Het principe van solidariteit met de zwaksten moet in een Vlaamse ziektekostenverzekering vanzelfsprekend behouden blijven.

Een doorzichtig financieel solidariteitsplan kan met Wallonië onderhandeld worden met als voorwaarden: degressiviteit in de tijd, resultaatsverbintenis (b.v. betreffende toenemende inspanningen voor preventief beleid gericht op de grotere Waalse mortaliteit op jonge middelbare leeftijd) en politieke loyaliteit tegenover Vlaanderen.

Met de andere landen in de EU moet gewerkt worden aan algemene aanbevelingsregels vooral betreffende preventief gezondheidsbeleid. Naar de ontwikkelingslanden toe moet Vlaanderen initiatieven ondersteunen, die afhankelijk van de noden van het betrokken land, door de gezondheidswerkers ter plaatse worden genomen of gedragen.

6 De ontgroening: pleidooi voor een integraal Vlaams gezinsbeleid

De ontgroening en de vergrijzing zorgen in gans Europa voor financieringsproblemen van de Sociale Zekerheid. Ook in België liggen de vruchtbaarheidscijfers duidelijk beneden de vervangende vruchtbaarheid, die 2,1 kinderen per vrouw bedraagt. Aangezien volgens cijfers van Prof. Chris Vandenbroeke de vruchtbaarheidsgraad sinds jaren in Vlaanderen (1,56 in het jaar 2003) lager ligt dan in Wallonië (1,72 in het jaar 2003), moet Vlaanderen een grotere inhaalbeweging maken dan Wallonië. De Scandinavische landen slaagden erin om hun vruchtbaarheidsgraad in 15 jaar tijd te verhogen van 1,3 tot 1,9 door aangepaste maatregelen zoals een tijdelijke vorm van gefinancierd ouderschapsverlof. Daarvoor moet de Vlaamse Gemeenschap een eigen gezinsbijlagenbeleid kunnen voeren.

In het licht van de gewijzigde deelname van vele ouders aan het klassieke arbeidscircuit enerzijds en ter effectieve ondersteuning van de opvoedings- en zorgarbeid anderzijds, deed de Gezinsbond een aantal praktische financiële en structurele voorstellen. Hierbij wordt uitgegaan van de individuele keuzevrijheid van de ouders betreffende de meerdere combinatiemogelijkheden van gezins- en beroepsarbeid, en van de gelijkwaardigheid tussen beide vormen van arbeid.

Een bijkomend argument voor de communautarisering van de gezinsbijlagen is de huidige afwezigheid van een coherent bevoegdheidspakket inzake gezinsbeleid: de gemeenschappen zijn namelijk bevoegd voor het gezinsbeleid, terwijl de federale overheid bevoegd is voor de gezinsbijlagen. Het gezinsbeleid van de gemeenschappen is nu een lege doos. Om het gezinsbeleid efficiënt te maken moet het gezinsbijlagenbeleid bijgevolg overgeheveld worden van de federale overheid naar de gemeenschappen.

7 De arbeidsmarkt: pleidooi voor een integraal Vlaams tewerkstellingsbeleid.

De Waalse economie draait duidelijk minder goed dan de Vlaamse. Getuigen daarvan zijn de werkloosheidsgraad die in Wallonië meer dan het dubbele bedraagt van die in Vlaanderen (eind december 2005 in Wallonië 18,5% en in Vlaanderen 8,4%) en de duidelijk lagere Waalse werkgelegenheidsgraad in vergelijking met de Vlaamse (in 2004 in Wallonië 55,5% en in Vlaanderen 64%).

Een eerste oorzaak van die problematische toestand zijn de hogere loonkosten per eenheid product in Wallonië, ondanks de hogere lonen in Vlaanderen en dat vormt een concurrentiehandicap voor Wallonië. Om die grote regionale verschillen in de arbeidsmarkt aan te pakken beveelt de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) een regionale loondifferentiatie aan. In 2001 schreef deze organisatie in verband met de Belgische arbeidsmarkt: *"...low geographical mobility and the concentration of unemployment on the low skilled suggest that the degree of wage differentiation across regions and occupations still seems to be insufficiënt"*.

Dat voorstel is logisch aangezien loonmatiging werkgelegenheid schept. Opdat Wallonië zijn arbeidsmarkt zou kunnen verbeteren is dus een sterkere loonmatiging of/en een grotere productiviteitsverhoging nodig dan in Vlaanderen: op die wijze kan Wallonië zijn concurrentiekracht vergroten en investeringen aantrekken.

De verbetering van de Waalse arbeidsmarkt wordt ondermijnd door een tweede factor: de Vlaams-Waalse geldtransfers via Sociale Zekerheid en overheidsfinanciën zorgen voor zodanige vervangingsinkomens dat de prikkel tot zelfredzaamheid veel te laag wordt voor initiatieven ter bevordering van werkgelegenheid en tewerkstelling.

Het unitaire loonbeleid en de daarmee samenhangende unitaire Sociale Zekerheid houden Wallonië in de knel: ze verzachten de Waalse pijn, doch ze dragen niet bij tot een Waalse heropleving, integendeel ze zijn zelfs de motor geworden van de Vlaams-

Waalse divergentie. De Vlaams-Waalse geldtransfers zijn dus voor Wallonië contraproductief: ze hebben geen springplankeffect doch een hangmateffect.

In 2002 wijdde het IMF (Internationaal Muntfonds) een uitgebreid verslag aan de regionale arbeidsmarkten in België en kwam daarbij tot analoge besluiten: *“The labor market performance in the lagging areas accounts for Belgium’s poor showing in the EU, and if not corrected is likely to prevent Belgium from achieving its labor market objectives relative to the Lisbon Summit... Several instruments are potentially available to achieve these goals, including regional industrial policies, and wage and income policies... Wage reductions in depressed areas would not raise employment much if there are large disincentives to work in the form of generous welfare benefits...”*

Uit het voorgaande blijkt dat de globale werkloosheidsgraad in Vlaanderen en Wallonië duidelijk verschilt. Bovendien zijn er ook belangrijke Vlaams-Waalse verschillen in de categorieën van de werkloosheid. Zo is de werkloosheid bij jongeren (15-24 jaar) in Wallonië het dubbelde van die in Vlaanderen (in 2003 in Wallonië 31,7% en in Vlaanderen 15,5%) terwijl in Vlaanderen de mensen te vroeg stoppen met werken. Dat laatste blijkt uit de cijfers over de leeftijdscategorie 50-64 jaar inzake werkloosheidsgraad (in 2003 in Wallonië 4,2% en in Vlaanderen 3,3%) en werkgelegenheidsgraad (in 2003 in Wallonië 42% en in Vlaanderen 42,1%). De Vlaamse en de Waalse cijfers verschillen in die leeftijdscategorie respectievelijk veel minder en nagenoeg niet, in tegenstelling tot de cijfers van de globale werkloosheids- en werkgelegenheidsgraad in beide gewesten. Ook de langdurige werkloosheid is een veel groter probleem in Wallonië dan in Vlaanderen. In 2000 was ze in Wallonië ongeveer vier maal zo groot als in Vlaanderen.

Zowel de Vlaams-Waalse verschillen in globale werkloosheidsgraad als in de categorieën die door de werkloosheid worden getroffen, vragen een verschillende aanpak: verschillende ziektes vragen verschillende remedies. De enige goede oplossing is een defederalisering van het ganse arbeidsmarktbeleid met inbegrip van tewerkstelling, arbeidsvoorziening en werkloosheidsvergoedingen.

Naast het hierboven ontwikkelde argument van verschillen tussen de Vlaamse en de Waalse arbeidsmarkt, voor de defederalisering van het arbeidsmarktbeleid en het werkloosheidsvergoedingenbeleid, is er het argument van de efficiëntie. Nu zijn de gewesten bevoegd voor een groot deel van het economische beleid, het tewerkstellingsbeleid (vooral de arbeidsbemiddeling) en voor de beroepsopleiding. Doch het werkloosheidsvergoedingenbeleid, dat de hefboom zou moeten zijn voor het uitoefenen van die gewestelijke bevoegdheid, is in handen van de federale overheid gebleven. Dat probleem wordt ook door de OESO aangehaald in haar rapport van 2001 over de Belgische arbeidsmarkt: *"The government is relying on a wide variety of active and passive measures in dealing with people out of labour force. To some extent the measures suffer from a complicated institutional split of responsibilities. A prime example is the policy towards unemployed, where the administration of unemployment benefits is under federal control and job seeking assistance is under regional control."*

De deelstatelijke bevoegdheid voor het tewerkstellingsbeleid is nu dus een lege doos. Dat kan alleen veranderen door de overheveling van het werkloosheidsvergoedingenbeleid naar de deelstaten, zodat coherente bevoegdheidspakketten ontstaan, die de efficiëntie van het arbeidsmarktbeleid niet enkel in Vlaanderen doch ook in Wallonië zullen bevorderen.

8 De vergrijzing: pleidooi voor een Vlaams beleid om de maatschappelijk-sociale uitdaging van de toekomst aan te gaan.

De volgende tabel vergelijkt de vergrijzing in 2050 t.o.v. 2000:

Leeftijdsgroep	Vlaanderen		Wallonië		Brussel	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0-19	-175.000	-13	-20.000	-3	+5.000	+2
20-59	-440.000	-13	0	0	+50.000	+9
60+	+755.000	+57	+460.000	+64	+90.000	+45
80+	+480.000	+240	+250.000	+220	+40.000	+100
Werkgelegenheidsgraad in 2003 in %		62,9		55,4		56,2

Hieruit blijkt dat:

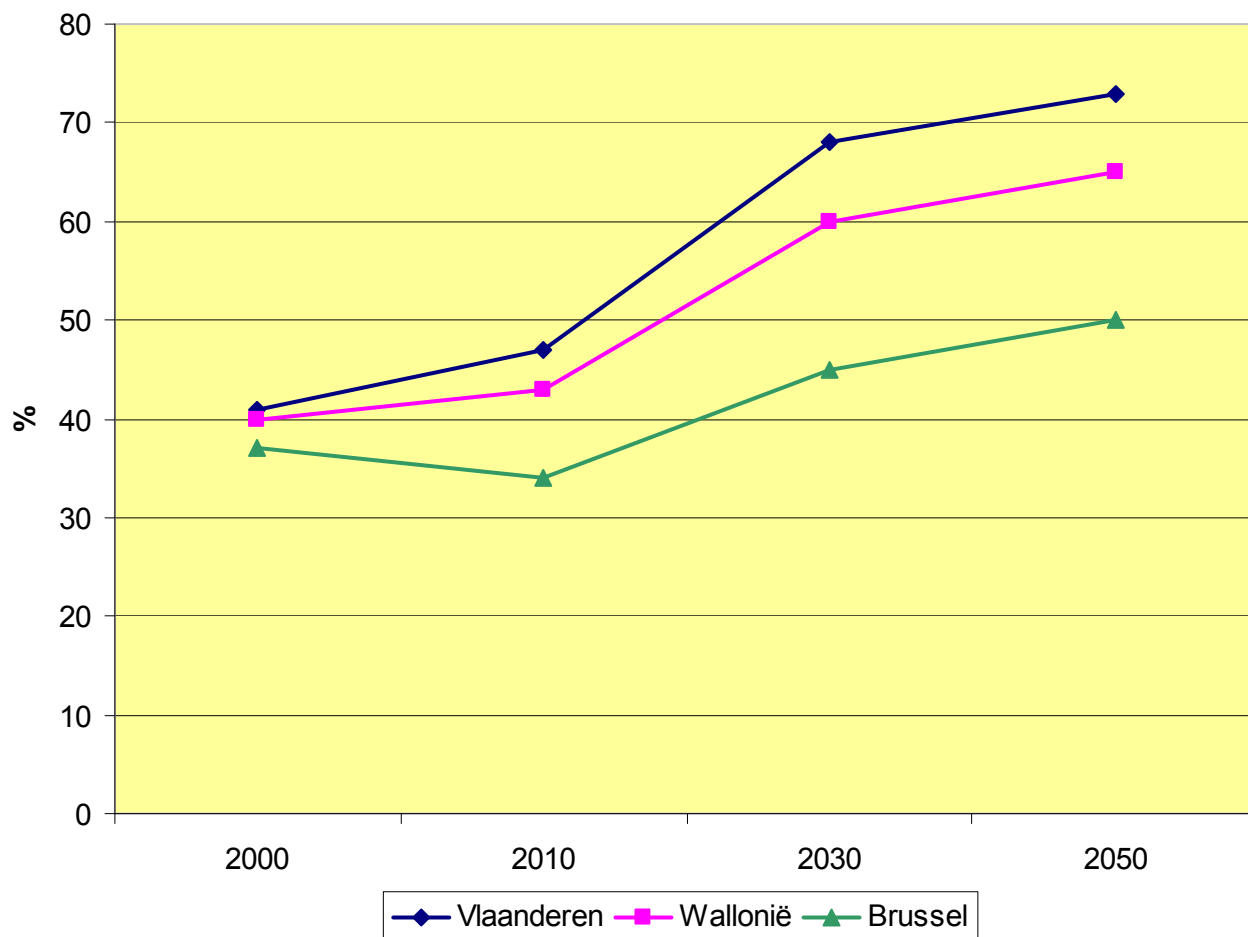
- het aantal jongeren in Vlaanderen vermindert met 13% en in Wallonië slechts met 3%.
- het aantal mensen in de leeftijdscategorie 20-59 in Vlaanderen ook vermindert met 13% en in Wallonië gelijk blijft.
- het aantal 60-plussers in Vlaanderen met ruim de helft toeneemt en in Wallonië zelfs nog meer.
- Brussel over heel de lijn een ander beeld toont, vooral omdat daar wordt verondersteld dat er 440.000 vreemdelingen zullen bijkomen.

De donkergrijze kant van de vergrijzing zit echter bij de 80-plussers: hun aantal wordt met ruim factor drie vermenigvuldigd zowel in Vlaanderen als in Wallonië. Het aantal bestaande rusthuizen zal dus met meer dan het dubbele stijgen. Dit is de demografische kant van de vergrijzing.

Belangrijker is de betaalbaarheid van de pensioenen en ziektekosten die dus aanzienlijk zullen toenemen. De betaalbaarheid hangt af van de mensen die werken.

Op dat gebied staat Vlaanderen, met een aanzienlijke hogere werkgelegenheidsgraad er veel beter voor. Maar ook de actieve bevolkingsgroep daalt in Vlaanderen en dus zal, bij dezelfde werkgelegenheidsgraad, het aantal werkenden in Vlaanderen verminderen en dus ook het vermogen om bijdragen te betalen. Wat is nu het globaal effect van deze gedeeltelijk tegengestelde krachten?

GRAFIEK 1: Afhankelijkheid van de ouderen (60+) / (20-59 jaar) tussen 2000-2050

De grafiek 1 geeft het demografische beeld van de vergrijzing: de verhouding tussen het aantal 60-plussers en het aantal mensen in de leeftijd 20-59 jaar. Demografisch bekeken is de last van de ouderen in Vlaanderen groter dan in Wallonië.

De onderstaande grafiek 2 geeft het economische beeld van de vergrijzing: de verhouding tussen hetzelfde aantal 60-plussers en het aantal mensen die werken (in de economische betekenis, die dus sociale bijdragen en belastingen betalen). Economisch bekeken is de financiële last van de ouderen in Vlaanderen kleiner dan in Wallonië. Dit betekent dat Vlaanderen beter in staat is om de kosten van de vergrijzing te betalen op voorwaarde dat een eigen Vlaamse Sociale Zekerheid kan

ontwikkeld worden. Indien wij er niet in slagen een eigen Vlaamse Sociale Zekerheid op te bouwen, zullen de Vlamingen van de komende generatie niet alleen steeds meer moeten afdragen voor de pensioenen en gezondheidskosten van hun vader, moeder, oom, tante en oma, maar ook voor die van hun Franstalige landgenoten.

GRAFIEK 2: Afhankelijkheid van de ouderen (60+) t.o.v. de economisch actieven (2000-2050)

De oplossing?

Het probleem van de vergrijzing kunnen we in Vlaanderen oplossen op de manier waarop we het altijd hebben opgelost. Door:

1. Te werken
2. Langer te werken
3. Met meer mensen te werken
4. Productiever te werken

Alle andere oplossingen zijn niet doeltreffend of leiden tot een afbouw van de bestaande sociale voorzieningen.

9 Bijkomende financiële mogelijkheden van een Vlaamse Sociale Zekerheid

Wij willen denken en werken aan een sociaal en solidair Vlaanderen en de geldstromen ombuigen voor een positief sociaal project. Bij wijze van voorbeeld maakten wij een denkoefening over wat wij met het geld van de transfers in de Sociale Zekerheid zouden kunnen doen om de sociale voorzieningen in Vlaanderen te verbeteren. Ook in Vlaanderen bestaat immers een vierde wereld.

mogelijke beleidssectoren	miljoen EUR
Gezinsbeleid	480
Pensioenen	670
Tewerkstelling	1.000
Gezondheidsbeleid	340
Infrastructuur welzijn & gezondheid	315
Uitkeringen ziekte en invaliditeit	235
Vlaams Goudfonds	700
TOTAAL:	3.740

Het totale bedrag is gespreid over meerdere sociale sectoren. Achter ieder van deze bedragen staan concrete en nauwkeurig berekende voorstellen voor:

- de verhogingen van de kinderbijlagen
- de verhogingen van de pensioenen
- de verhogingen van de toelagen aan de gehandicapten
- enz.

Allemaal omgerekend in EUR per kind, gepensioneerde, gehandicapte, enz. Met de helft van het bedrag voor infrastructuur kunnen we 100 rusthuizen met capaciteit van 100 bedden financieren. In één klap gedaan met de wachtlijsten. We stellen vast dat de Vlamingen dit vandaag nog niet willen en dat wellicht daarom de Vlaamse politici

hierin ook niet de leiding nemen. Enkele van die politici vinden zelfs dat wij niet als Vikings, als rovers, als dieven naar Wallonië kunnen trekken! Hoe kunnen de Vlamingen de dief zijn van hun eigen centen???

Het geld waar de Vlamingen zelf voor hebben gewerkt, willen wij besteden aan sociale voorzieningen. Wij willen dan ook niet uitgescholden worden voor egoïsten of plunderende Vikings, zeker niet door politici! Wij achten het onze opdracht, als AK-VSZ, om de moeilijk te verkrijgen informatie hierover te verspreiden, het debat te stimuleren, de geesten en de daadkracht in beweging te brengen. Wij zullen niet zwijgen!

10 ALGEMEEN BESLUIT

Wij zijn vertrokken van een principiële stellingname m.b.t. de principes en de grenzen van de solidariteit. Wij hebben de omvang van de geldstromen geïllustreerd in hun praktische betekenis. Ook met tal van markante feiten en anomalieën.

Via een pleidooi voor integrale Vlaamse Gezondheidszorg zijn we gekomen tot de noodzaak een eigen Vlaamse Sociale Zekerheid te verwerven met de voordelen die dat zou kunnen bieden na ombuiging van de geldstromen.

De vergrijzing betekent een enorme uitdaging. Het ombuigen van de geldstromen is daarom niet alleen noodzakelijk, het is vooral ontoereikend! Tewerkstelling, jobcreatie en productiviteit zijn de hefboomen, die moeten zorgen voor het economische draagvlak om de betaalbaarheid van onze Sociale Zekerheid in stand te houden. Daarom moeten die hefboomen in Vlaamse en Waalse handen vallen. Verschillende economische situaties of problemen vragen specifieke maatregelen. Daarom moeten de beide gemeenschappen een eigen tewerkstellingsbeleid én een eigen Sociale Zekerheid kunnen realiseren.

De conclusie na ons studiewerk kan worden vastgelegd in de volgende zes punten:

1. Wij willen de overheveling van de normerings-, financierings- en uitvoeringsbevoegdheid van de ganse Sociale Zekerheid naar de Vlaamse en Franse Gemeenschappen, met keuzemogelijkheid voor de inwoners van Brussel.
2. Aangezien de Sociale Zekerheid en de arbeidsmarkt met elkaar zijn verbonden, moet ook de bevoegdheid voor het arbeidsmarktbeleid totaal gedefederaliseerd worden.
3. Wij onderschrijven het principe van de interindividuele solidariteit tot ondersteuning van de sociaal-economisch zwakkeren binnen onze gemeenschap.

4. De splitsing van de Sociale Zekerheid zal niet alleen voor de Vlaamse Gemeenschap, doch ook op lange termijn voor de Franse Gemeenschap gunstig zijn door het effect van de responsabilisering.
5. Na de splitsing van de Sociale Zekerheid zijn wij bereid de huidige transfers in de Sociale Zekerheid van de Vlaamse naar de Franse Gemeenschap te vervangen door een tijdelijk financieel hulpplan onder volgende voorwaarden:
  - a. Progressieve afbouw van de financiële hulp
  - b. Resultaatsverbintenis betreffende werkgelegenheid en werkloosheid
  - c. Politieke loyaliteit betreffende het territorialiteitsbeginsel en de taalwetgeving in Brussel
6. In Europa willen wij de Vlaamse Gemeenschap mee laten onderhandelen over de toekomstige Europese harmonisatie van de sociale wetgeving en over de toekomstige regeling van de interstatelijke solidariteit.

